

τὸν ἐξοχώτατον Γράμμιλ : «Βίχε δίκαιον ὁ κ. Κόρβετ νὰ σᾶς γράφῃ, ὅτι ὁ κ. Κομμουνδούρος συνεκάλει τὴν ἐφεδρείαν διὰ νὰ συγκρατήσῃ τὴν πλειοψηφίαν. Ὁ κ. Κομμουνδούρος εἶνε ὁ εὐφύστερος τῶν πολιτικῶν. Ἐλάτε, ἐξοχώτατε, εἰς τὰ Ὀλύμπια, νὰ ἴδῃτε τὸν φιλοπόλεμον λαὸν τῶν Ἀθηναίων πῶς διασκεδάζει, μὴ φροντίζων παντάπασιν περὶ πολιτικῶν καὶ πολιτικῆς. Θὰ μὲ εἰπῇτε ἴσως. «Ἀλλὰ ὁ κ. Τρικούπης ὁ κραυγάζων ὑπὲρ τῆς ταχείας συγκαλέσεως τῆς βουλῆς δὲν γνωρίζει μὲ τί λαὸν ἔχει νὰ κάμῃ ;» Καὶ οἱ δύο, ἐξοχώτατε, γνωρίζουν πολὺ καλὰ τὸν λαόν. Ἀλλ' ὁ μὲν ἐκάλει τὴν ἐφεδρείαν διὰ νὰ συγκρατήσῃ τὴν κυβερνητικὴν πλειοψηφίαν, ὁ δὲ κραυγάζει ὑπὲρ τῆς βουλῆς καὶ τῶν δικαιωμάτων της διὰ νὰ συγκρατήσῃ τὴν ἀντικυβερνητικὴν πλειοψηφίαν.»

* *

Καὶ τώρα μοῦ ἔρχονται αἰμοχαρεῖς σκέψεις.

Ἦθελα νὰ παρῇγεν ἑξαψιν εἰς τὸν Χατζῆ-Ἐμὶν ὁ καύσων τοῦ Ἰουλίου καὶ νὰ εἰσῆρχετο οὗτος εἰς τὸ Κράτος καὶ νὰ ἤρχετο εἰς τὰ Ὀλύμπια καὶ νὰ ἐθέριζε νὰ ἐθέριζεν ὅλους τοὺς ἄρρενας, ἐκτός ἐμοῦ, κύριε λαέ, ἐκτός ἐμοῦ, ὁ ὁποῖος ἤμουν ἐξ ἀρχῆς κατὰ τοῦ πολέμου. Τότε, τί χαρὰ, θὰ ἔμενα μόνος καὶ θὰ ἐπλησίαζα ἀφόδως τὴν πολυπόθητον τράπεζαν περὶ ἣν συγκροτεῖται ἀπογευματινὴ παιδρά, ὡς ἡ δροσιὰ τῆς νυκτός, χαρίεσσα ὡς τὸ θέαμα τοῦ σεληνοφεγγούς ὀρίζοντος τῆς Ἀττικῆς. Τί γέλοια, τί εὐφυταί, καὶ τί κρυφομιλήματα περὶ τὴν τράπεζαν ἔκεινον. Ἀλλὰ τὰ κρυφομιλήματα σας ἡ Σφίγξ, ἡ μυστηριώδης Σφίγξ, τὰ ἤκουαν, ὦ παιδρά δημήγυρις. Ὑπελούσατε κρυφὰ δι' ἓνα κύριον, ὅστις νύχτα-μεσάνυχτα ἐνεφανίσθη προχθὲς εἰς τὰ Ὀλύμπια μὲ τὴν καλοκαιρινὴν ὀμβρέλλαν του.

* *

Κύριε Τσόχα ! Δὲν μὲ παίρνεις γαρσόνιον εἰς τὸ καφε-νεῖόν σου ;

Σφίγξ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΧΑΤΖΗ ΓΙΟΡΔΑΝΗ

Κύριε «Μὴ Χάνεσαι»,

Ἱερουσαλὴμ τοῦ Ἰουνίου, τοῦ ὀγδοήντα ἑνα.

Βίμαι ἱκαντηλαναύτης, κριστιανὸ ὀρτόντοξο ἄνθρωπο εἰ-μαι, Πατριάρχῃ ὑπὸ μπροστασία τοῦ ἔκει βοήθειά σας ! Ἰφτωήχη μου ντιαβάζω, ἰψαλτῆρί μου ντιαβάζω, ἀμαρτωλῶν σωτηρία ντιαβάζω, ἀρτίκ ἡλληνικαῖς φημερίντες ντιαβάζω, ἵστε πατριώτης εἶμαι . . .

Τζάνουμ κύριε ἰμῇ Κάνεσαι, τί εἶναι αὐτὰ πράγματα ποῦ φημερίντες γράφουνε ; Ἀλήτσειαι εἶναι ; κακά ! ψέμματα εἶναι ; ψυχρά ! ζέρεμ μισαῖς καὶ μισαῖς χωριστήκανε, ἐδρεσολογίαις λένε, καχπένδες μπιτοῦν μπιτοῦν μοιάζουνε ποῦ σὲ καντοῦνι στέκουνται, ἵστε καυγὰ ὑρεῦνουνε, τσιφίζικα λέοντας καὶ δείχνοντας ! . . .

Τζάνουμ εἰσεῖς τρησκεῖα ντὲν ἔκετε, κριστὸ ντὲν πιστεύετε ; ἀἰδασίλη χίτσ ποτὲς ντὲν πιστεύετε, ἐκκλησίαις ντὲν πᾶτε, λιτανείαις ντὲ κἀνετε, τοῦρκοι γινῆκατε, ἐβραῖοι εἴσαστε ;

Τζάνουμ σκολεῖα ντὲν ἐμποιῆσατε, Κοραῆ ντὲν ντιαβά-ζετε, Οἰκονόμο Φαρμακίνη ντὲν ξέρετε, ἡτικὴ ντὲν σπον-τάζετε ; Ἐπιστήμια, Πανεπιστήμια, γυμνάσια, ἀφεντρία, λύκεια, τοιλύκεια μπούτζαρα οὐλα εἶναι ! . . . Ἱστορία ξέ-ρετε ; ὄχι ! Γκειογραφία ξέρετε ; ὄχι ! αἱ κούτσουρα εἴσα-στε ! Φυσικὴ ντὲν ξέρετε, ἀφύσικοι εἴσαστε . . . τέκναις ντὲν ξέρετε, λαπατζῆντες εἴσαστε . . .

Ντιοῖκησι σασκὶν σουμπουρλούντικη ἔκετε ; Χίτσ τί-ποτα ! . . . Χασνέδες κλεύουνε, τακυντρομεῖα ληστεύουνε, ἐπαρκεῖα καϊμέντες κἀνουνε, ἐφορεῖα οἰκόπεντα ἀρπάζουνε, μοναστήρια γιντύνουνε, στρατιώται μαριονέταις κἀνανε, πό-λεμο τρέμουνε, τζοχάντες βγάλουνε, Ἑλληνικὸ ζήτημα κατὰ διαβόλου ἐπῆγκε ! . . .

Τζάνουμ βασιλεῖα χίτσ ὀλμάσσα ντὲν ἔκετε ;

Ντιοῖκησι σασκὶνικη εἶναι, βουλή μουλὴ τζαναμπέτικη εἶναι, λαὸς κοπόγλους εἶναι, ἀρτίκ βασιλεῖας τί εἶναι ;

Φημερίντα ντικὴ σου ντιάδασα, ἵστε βασιλεῖα ἀνεύτυνο γράφεις, τί τὰ πῇ ἀνεύτυνο ;

Σασκὶν βασιλεῖας Πάππας εἶναι ;

Ἐμεῖς Πατριάρχῃ ἔκουμ, τέατρο ντὲν πᾶει, τσιφλίκια ντὲν ἔκει, τζουμπούσια ντὲν κἀνει, ὑπασπιστὰς ὑπερασπι-στὰς ντὲν ἔκει, αὐλαῖς ντὲν ἔκει, ἀχούρια χαμούρια ντὲν ἔκει, ἀμαξαῖς ἀλογα ντὲν ἔκει (ἐμὲν μία καμήλα γιὰ κα-βάνι ἔκει) στρατοὺς βαπόρια ντὲν ἔκει, ὁμως οὐλὼ εὐτῆνη ἀπάνω τοῦ ἔκει ! . . . Τεὸ τοῦ λατρεῖ, λαὸ τοῦ ἀγκαπᾶει, πατέρας μας εἶναι . . .

Ἄνταμ κύριε ἰμῇ Κάνεσαι, Χριστὸς ἀνεύτυνος ἦτανε ;

Βασιλεῖας καλὸς εἶναι ; ἀνεύτυνος χίτσ ντὲν εἶναι, ἀρτίκ βασιλεῖας τεὸς εἶναι, γιὰ λαὸ τοῦ σταυρώεται . . .

Γιόξαμ, λαὸς κακὸς εἶναι, ἀντιπρόσωποι ντιπρόσωποι κα-κοὶ εἶναι, ντιοῖκησι κακὰ παγαίνει, βασιλεῖας ἀνεύτυνος εἶναι, κατὰ διαβόλου οὗλοι τὰ πᾶτε . . .

Εἶπα καὶ ἐλάλησα ἀμαρντίαν οὐκ ἔχω.

Χατζῆ Γιορδάνης.

ΚΗΠΟΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ.

Τεργέστη Ἰούνιος.

Καὶ ἐν Τεργέστη, ὡς ἐν Ἀθήναις, ὑπάρχει κῆπος τοῦ λαοῦ. Ἀλλ' ἐν Τεργέστη, ὡς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς εὐρωπαϊ-καῖς πόλεσι, πάντα τὰ ὑπάρχοντα ἔχουσιν ἓνα λόγον, ἓνα σκοπὸν τὸν ὁποῖον ἀνευρίσκει εὐθὺς εἰς τὸ ὄνομά των. Ἐν Ἀθήναις πολλὰ ἀντικείμενα φέρουσιν ὀνόματα μόνον, ἀνευ οὐδενὸς σκοποῦ, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐννοίας, ἡ Ἀκαδημία ἐπὶ παραδείγματι, ἥτις τὸ πολὺ μελλοντικὴν σημασίαν, ὡς ἡ μουσικὴ τοῦ Βάγνερ δύναται νὰ ἔχῃ, καὶ ἄλλα κατ' εὐφη-μισμὸν ὀνομάζονται, ἡ ἀπολλῶσιν τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν ἐν-νοιαν ἐν μόνῃ τῇ ὀνομασίᾳ των περισωζομένην, ὡς ὁ ἡμέ-τερος κῆπος τοῦ λαοῦ. Καὶ ἐν πρώτοις ὁ ἡμέτερος αὐτὸς κῆπος δὲν εἶναι κῆπος, ἀφ' οὗτοῦ μάλιστα αἱ δύο αὐτοῦ πλευραὶ προωρίσθησαν διὰ τὰς δυνάμεις χρεῖας τῶν συμπο-λιτῶν μας, ἀλλὰ δὲν εἶναι κῆπος οὔτε τοῦ λαοῦ, διότι ὁ λαὸς δὲν εὐρίσκει ἐν αὐτῷ οὐδὲν τὸ προκαλοῦν τὴν συνά-θροισίν του, πλὴν τῶν δύο οὐρητηρίων ἐν οἷς ὁ Ἑλλήν

κατ' ἐξοχὴν ὁμονοεῖ πολλῷ μᾶλλον ἢ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ ταῖς λοιπαῖς αὐτοῦ συνελεύσεσι.

Ὁ κῆπος τοῦ λαοῦ ἐν Τεργέστῃ εἶναι κῆπος καθ' ὅλην τῆς λέξεως τὴν ἐκδοχὴν, καὶ εἶναι τοῦ λαοῦ, διότι ὁ λαὸς τὸν ἀπολαμβάνει καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἐκτασιν.

Τὴν εἰκοστὴν Ἰουνίου τελεῖται κατ' ἔτος ἐν τῷ κήπῳ τοῦ λαοῦ τῆς Τεργέστης πανήγυρις ὑπὲρ τῆς φιλοπρωχου εταίριας. Ἐν Ἀθήναις δὲν ἐνθυμοῦμαι τοιαύτην ἐταιρίαν, ἐνθυμοῦμαι ὅμως *ἰθρικὴν ἀμυναν, ἰθρικὸν δεσμὸν, Πα-καλλήριον ἀκόμη*, κατὰ τὸ γενικώτατον ἑλληνικὸν σύστημα, ἐξ οὗ ἀπολαμβάνουσιν οὐ μόνον οἱ πτωχοί, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ λοιποὶ πατριῶται.

Πεντήκοντα μόνον λεπτά ἤρουν διὰ νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὸν ἐν λόγῳ κῆπον. Τώρα ἐκ τῶν αἰσθημάτων τῆς καρδίας καὶ τοῦ θυλακίου σου ἐξηρτάτο γενναιοτέρα προσφορά ὑπὲρ τῶν ἀτυχῶν ἐκείνων ὑπάρξεων, αἵτινες πλὴν τοῦ ξηροῦ ἄρτου, θὰ ἐκόμιζον καὶ ὀλίγον γάλα εἰς τὰ πτωχὰ των τέκνα.

Ὁ κῆπος τοῦ λαοῦ ἐνταῦθα τετραπλάσιος τοῦ ἰδικοῦ μας, πλὴν τῶν φυσικῶν αὐτοῦ θελημάτων, κοσμεῖται, ὡς πᾶσα ἐν Εὐρώπῃ φυσικὴ καλλονή, καὶ ὑπὸ πολλῶν τῆς τέχνης κατεσκευασμάτων. Μόνον ἐν Ἑλλάδι ἀφίνομεν τὴν φύσιν κυρίαρχον εἰς ὅλα. Καὶ ἐννοῶ, καὶ ἀποθαυμάζω τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς φύσεως εἰς τὸν γαλανόν μας οὐρανόν, εἰς τὸν ἄπέραντον ἡμῶν ὀρίζοντα, εἰς τὰς μαγικὰς ἡμῶν θαλάσσας. Ἄλλ' εἰς τοὺς ποταμοὺς ἄνευ γεφυρῶν, εἰς τὰ χωρία μας ἄνευ ἄτραπῶν, εἰς τὰς ἐπινείους πόλεις μας ἄνευ λιμένων, εἰς τὰς ἀττικὰς μας ἀκόμη νύκτας ἄνευ φωτὸς ἄρκετοῦ, διὰ νὰ παρασυρῶμεθα ὑπὸ τῶν ρευμάτων, νὰ καταρκοιῶμεν εἰς τὴν κακὴν σκάλα, ν' ἀκούωμεν θραυόμενα τὰ κύματα εἰς τὰς ἀποθήκας μας, νὰ ἐπαπειλώμεθα ἀκόμη ἐν μέσαις Ἀθήναις ὑπὸ νυκτοκλεπτῶν, δὲν ἐννοῶ τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως, ἢ μᾶλλον τὸ ἐννοῶ, ἀλλὰ τὸ τρέμω καθὼς τὸν Δύγκον τὸν Τάκον τὸν Γιαταγάνναν—γνήσια ἀλλ' ὅς τῆς φύσεως τέκνα.

Περὶ τὴν ἐνάτην ἐσπερινὴν ὥραν δεκαπέντε χιλιάδες ἀνθρώπων περιεφέροντο ἐν τῷ πανηγυρίζοντι κήπῳ : καὶ ἦσαν ὅλοι γνωστοί, ὅλοι ζῶντες, ὅλοι θυμῆρες, διότι εἰς τὴν φαιδρὰν ἐκείνην τελετὴν προσετίθετο καὶ ἡ μεγάλη ἰδέα τοῦ εὐεργετικωτέρου τῶν σκοπῶν, διότι ὁ λαὸς ἐκεῖ, ὁ εὐπορος, συνευθύνει μετὰ τοῦ ἐνδεοῦς ἀδελφοῦ του . . .

Τρεῖς μουσικαὶ κατεῖχον τρεῖς τοποθεσίας τοῦ κήπου : φανοὶ ἄπειροι καὶ πολυχόροι κρεμάμενοι ἀπὸ τῶν κλάδων τῶν δένδρων ἐδίδον τὴν εἰκόνα τεχνητοῦ καταστέρου οὐρανοῦ. Ἄλλοι φανοὶ ἀερίοφωτος ἀνὰ ὀλίγα βήματα συναντώμενοι ἐν εἰδῇ ἀψίδων, ἐφιλοτεχνήθησαν αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς. Μία τῶν τριῶν μουσικῶν προεκάλει εἰς εὐρὺν καὶ κυκλοτερεῇ χώρον ὀρχηστρικὰ ζεύγη. Χορὸς παιδῶν ὀλίγῳ μακρότερον ἔψαλλεν ᾠσματα φαιδρά . . . Τὴν ἐσπέραν ἅπας ὁ κῆπος ἐφωτίζετο δι' ἡλεκτρικοῦ φωτός· βεγγαλικά καὶ πυροτεχνήσματα ἄπειρα ἐκαίοντο· μία κρήνη ἀναδρυτήριος φωτιζομένη ἡλεκτρικῶς διὰ φακῶν διπλοχρόων παρουσίαζεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ περιέργου πλήθους ὅλα τὰ χρώματα καὶ ὅλους τοὺς συνδυασμοὺς τῶν παγῶν. Πλὴν ὅλων αὐτῶν ὁ οὐρανὸς ἦν αἶθριος καὶ διαυγής. Προσέφερε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν φαιδρὰν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν πανήγυριν τὰ ἀστρά, τὴν σελήνην καὶ τὸν κομήτην του. Καὶ ἡ γῆ κάτω δὲν ἐφάνη ὀλιγώτερον συμπαθὲς πρὸς τοὺς εὐεργετούμενους· εἶχε τὴν ἀτμοσφαῖράν της ἐλαφρὰν δροσοδόλον καὶ ἡρεμὴν . . .

Ὁ κῆπος τοῦ λαοῦ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐφαίνετο ὅτι ἐώρταζε τὴν μεγίστην τῶν ἐορτῶν του : εἶχε καὶ αὐτὸς τόσῃ

φαιδρὰν τὴν ὅσιν, τόσῃ ἀπλοϊκὴν, τόσῃ ἀφελῇ, ὥστε ἐὰν εἶχε φωνὴν, ὑποθέτω, ὅτι θὰ μοὶ ἔλεγε :

— Σήμερον ἐορτάζω τὴν **Λαμπράν** μου ! . . .

Dock.

Υ. Γ. Προχθὲς ἀφίκετο ἐνταῦθα ὁ ἀγγλικὸς στόλος· ἐπ' ὀνόματι τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας δίδεται εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς αὐτοῦ γεῦμα εἰς τὸ Μираμπέρ, ὅπερ ἀνταποδίδεται εἰς τὰς αὐστριακὰς ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ ἰδιοτρόπου ἐδῶ Ἀγγλοῦ Προξένου εἰς τὴν Ὀψίνα σήμερον.

Καθέκαστα περὶ τῶν γευμάτων, καὶ ἰδίᾳ τοῦ Μираμπέρ ἐν προσεχεῖ μου ἑλληλογραφίᾳ.

ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΙΝΩΝ

ΟΙΝΟΙ

ΑΔΕΛΦΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΗ

Ὁδὸς Σταδίου ἀπέναντι τοῦ Ταχυδρομείου.

ΤΟ ΜΕΓΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ

ΠΙΛΩΝ ΛΕΥΚΑΔΙΤΟΥ

μετεκομίσθη εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς παλαιᾶς **Ἠραίας** Ἑλλάδος γωνιαίαν οἰκίαν, τὸ πρῶν **Χρηματιστήριον**, ἀντικρὺ τοῦ Ἐργοστασίου Ἀσπροβρόχων τῶν Ἀδελφῶν Βαρνάβα, ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Ἐρμοῦ καὶ Διόλου.

ΤΡΕΞΑΤΕ

νὰ παραγγείλητε τοὺς νέους πῖλους τοῦ Ἰουλίου.

Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κολοκοτρώνη, παρὰ τὴν Βουλὴν ὁ κ. **Ἐμμανουὴλ Καμπούρης**, Χίος ἡνοῖξε Κατάστημα **Χιακῶν** προϊόντων καὶ μετεφύτευσεν ἐκεῖ ἐν μικρογραφίᾳ τὴν μυροδόλον πατρίδα του Χίου, ὅπου ἐπομένως δύναται ν' ἀγοράσῃ κανεῖς τὰ ἀρωματικώτατα χιακὰ γλυκὰ, οἶον λεμονάκια, ἄνθη, μαστίχαν, ῥοδοζάχαρη, τὴν οὐσιαστικωτέραν χιακὴν ῥακὴν, ἀγουρόλαδον διὰ σαλάταν, θεσπέσιον δροσερὸν ἀνθόνερο καὶ τόσα ἄλλα πράγματα, ὅλα λάμποντα ἐκ γνησιότητος, ὅλα μυρίζοντα τὴν καταγωγὴν των ἐκ τοῦ Χιακοῦ θερμοκηπίου.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΟΥ «ΜΗ ΧΑΝΕΣΑΙ»

(Ἐν τῷ Γυπογραφείῳ τοῦ «Μέλλοντος», ὁδὸς Θεσφίως, ἀρ. 12).